

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗) มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง)

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน เป็นจำเลยคดีล้มละลายต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ล.๑๖๔/๒๕๓๗ ขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้ง ๑๐ เค็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยทั้ง ๑๐ เป็นบุคคลล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ และพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ ต่อมาได้มีการโอนคดีไปยังศาลล้มละลายกลาง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ล. ๒๒/๒๕๔๓ สรุปคำฟ้องได้ว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายโดยมีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๖ จดทะเบียนเป็นกรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ โดยมีจำเลยที่ ๘ ที่ ๙ และที่ ๑๐ เป็นผู้จัดการสาขา และจำเลยที่ ๗ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้บริหารฝ่ายขายและประธานชมรมฝ่ายขายในการจัดหาสมาชิกใหม่ของบริษัทจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๐ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของจำเลยที่ ๑ ในระหว่างวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ถึงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ติดต่อกันมาตลอด จำเลยทั้ง ๑๐ ได้ร่วมกันดำเนินกิจการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และร่วมกันฉ้อโกงประชาชนด้วยวิธีโฆษณาประกาศทางสื่อมวลชน ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ตลอดจนแจกจ่ายเอกสาร เผยแพร่กระจายข่าวชักชวนด้วยวาจา และแต่งตั้งบุคคลจำนวนมากให้กระทำการประกาศโฆษณาแพร่ข่าวให้ปรากฏแก่ประชาชนทั่วไปตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า จำเลยที่ ๑ ประกอบธุรกิจให้บริการจัดสรรวันหยุดพักผ่อนแก่สมาชิกฟรีปีละ ๔ วัน ๔ คืน จัดบริการสถานที่พักผ่อน สถานที่ออกกำลังกาย (FITNESS) ให้บริการฟรีตลอดทั้งปี จัดฝึกอบรมการพูดในที่ชุมชน พัฒนาบุคลิกภาพ บริการจองห้องพัก โรงแรม สถานที่พักผ่อนทั่วประเทศในราคา

ส่วนลดร้อยละ ๑๐ - ๕๐ จัดจำหน่ายสินค้า ตัวเครื่องบิน รถเช่า และจัดท่องเที่ยวในราคาพิเศษให้บริการ ส่วนลดร้อยละ ๕ - ๓๕ ในการจัดซื้อสินค้าและบริการจากห้างสรรพสินค้า ภัตตาคารและโรงพยาบาล โดยจำเลยที่ ๑ จะให้บริการเฉพาะสมาชิกของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น หากสมาชิกคนใดประสงค์จะเป็นพนักงาน หรือสมาชิกฝ่ายขายอิสระของจำเลยที่ ๑ จะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรเบื้องต้นของจำเลยที่ ๑ ต้องชำระเงินค่าสมัครคนละ ๑,๕๐๐ บาท และค่าต่อสมาชิกฝ่ายขายอิสระทุกปีอีกปีละ ๑,๕๐๐ บาท แล้วสมาชิกฝ่ายขายอิสระนี้จะมีสิทธิแนะนำชักชวนบุคคลภายนอกเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของจำเลยที่ ๑ ได้ โดยจำเลยที่ ๑ จะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในลักษณะเป็นเงินกำไร เงินส่วนลด เงินส่วนลดพิเศษ เงินโบนัส และเงินปันผลให้กับสมาชิกผู้แนะนำ นอกจากนั้นยังให้ผลประโยชน์ตอบแทนอื่นอีก

การกระทำของจำเลยทั้ง ๑๐ ดังกล่าว เป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน โดยจำเลยทั้ง ๑๐ ได้ดำเนินการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระ ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ประกอบพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีประชาชนหลงเชื่อในการโฆษณา หลอกลวงด้วยวิธีการต่าง ๆ มาสมัครเป็นสมาชิกของจำเลยที่ ๑ ถึง ๒๔,๑๒๕ คน และได้จ่ายเงินค่าสมาชิก ให้แก่จำเลยที่ ๑ แล้ว รวมทั้งสิ้น ๗๒๗,๔๔๐,๐๐๐ บาท และเนื่องจากวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ ของจำเลยทั้ง ๑๐ เป็นการขัดต่อกฎหมายโดยชัดแจ้ง จำเลยทั้ง ๑๐ จึงมีหนี้เงินที่จะต้องคืนให้แก่สมาชิก ที่ถูกหลอกลวงเต็มตามจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ได้รับมา และการที่จำเลยทั้ง ๑๐ เป็นหนี้ผู้เสียหายจำนวน ๒๔,๑๒๕ ราย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๒๗,๔๔๐,๐๐๐ บาท หนี้สินดังกล่าวเกิดจากการหลอกลวงโดยใช้ กลอุบายในการดำเนินธุรกิจอันมิชอบด้วยกฎหมายของจำเลยทั้ง ๑๐ ซึ่งจำเลยทั้ง ๑๐ จะต้องร่วมกัน รับผิดชอบคืนเงินดังกล่าวให้กับผู้เสียหายทั้งหมด ดังนั้น หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ที่กำหนดจำนวนได้โดย แน่นนอนและได้มีการตรวจสอบหลักทรัพย์และหนี้สินของจำเลยทั้ง ๑๐ แล้ว ปรากฏว่า ทรัพย์สินของจำเลย ทั้ง ๑๐ ที่มีอยู่ไม่พอชำระหนี้แก่ผู้เสียหายทั้งหมดได้ จึงถือได้ว่าจำเลยทั้ง ๑๐ เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว และหนี้สินดังกล่าวเป็นหนี้ที่กำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน นอกจากนั้นจำเลยที่ ๒, ที่ ๕, ที่ ๖, ที่ ๘ และที่ ๑๐ ยังได้ไปเสียจากเคหะสถานที่เคยอยู่เพื่อประวิงการชำระหนี้หรือมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ และเพื่อหลบหนีการจับกุมของพนักงานสอบสวนถึงวันฟ้องยังจับกุมตัวไม่ได้ พฤติการณ์ของจำเลย ทั้ง ๑๐ แสดงว่า มีหนี้สินล้นพ้นตัวเข้าเงื่อนไขที่จะถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายได้ ดังนั้น เพื่อคุ้มครอง

ประโยชน์ของประชาชนและผู้เสียหาย อาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๑๐ โจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้ง ๑๐ ให้เป็นบุคคลล้มละลาย ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ทั้งสิบเด็ดขาด ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๑๐ และพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๑๔ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๔๒/๒๕๕๕

จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๓ ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์โต้แย้งว่า พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าวลิดรอนและจำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลยซึ่งยังเป็นเพียงผู้ต้องหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดดังกล่าว ทั้งที่ยังมิได้ถูกศาลตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิดแต่อย่างใดซึ่งตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การที่พระราชกำหนดดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการที่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหา รวมทั้งการให้อำนาจพนักงานอัยการฟ้องผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ เป็นบุคคลล้มละลายได้ ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหา ยังคงเป็นเพียงผู้ต้องหาเท่านั้น โดยศาลยังมิได้มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ามีความผิด ย่อมทำให้บุคคลเหล่านั้นได้รับความเสียหายและเป็นการกระทำที่เสมือนหนึ่งว่าผู้ถูกกล่าวหาถูกศาลพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดดังกล่าวแล้ว ทั้ง ๆ ที่ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิอันสมบูรณ์ที่จะต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน ซึ่งในระหว่างที่ยังไม่มีคำพิพากษาของศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ กลับต้องถูกยึดทรัพย์สินและถึงขนาดถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลาย โดยอาศัยเพียงการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น ทั้งในพระราชกำหนดดังกล่าวก็ไม่มีบทบัญญัติคุ้มครองผู้ที่ถูกกล่าวหาที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยว่า หากต่อมาภายหลัง ผู้ต้องหาหรือจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดแล้วจะได้รับการเยียวยาแก้ไขอย่างไร การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมิได้มีหลักประกันว่า จะใช้ดุลพินิจด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม โดยไม่มีอคติ ดังนั้นการที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือถูกฟ้องล้มละลาย ถือว่าไม่ได้รับความเสมอภาคกันในกฎหมาย จำเลยถูก

ลิดรอน ถูกละเมิด และถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในบุคคลและทรัพย์สินโดยไม่ได้รับความคุ้มครอง
ดังเห็นได้จากขณะที่ยังมีคำพิพากษาในส่วนของคดีอาญาว่าลูกหนี้ทั้งสิบได้กระทำความผิดตาม
พระราชกำหนดดังกล่าว แต่ลูกหนี้ทั้งสิบอันรวมถึงผู้ร้องทั้งสองกลับถูกยึดและอายัดทรัพย์สินและถูกฟ้อง
เป็นคดีล้มละลาย ซึ่งศาลล้มละลายกลางได้วินิจฉัยในคดีล้มละลายดังกล่าวว่า แม้การกระทำของลูกหนี้
ทั้งสิบยังมีได้เป็นการกระทำผิดตามพระราชกำหนด ฯ แต่ได้อยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องหาแล้ว จึงได้มีคำสั่ง
ให้ลูกหนี้ทั้งสิบถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด โดยลูกหนี้ทั้งสิบยังมีได้ถูกพิพากษาว่า ได้กระทำความผิด
ในส่วนของคดีอาญาแต่อย่างใด ทั้งที่มูลเหตุที่นำมาสู่การฟ้องคดีอาญาเกิดขึ้นจากพระราชกำหนด
ดังกล่าวชอบที่จะได้รับการพิจารณาวินิจฉัยและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวงเสียก่อน จนแน่ใจว่า
การกระทำนั้นเป็นความผิดและผู้ร้องทั้งสองเป็นผู้กระทำความผิดจริง การที่ลูกหนี้ทั้งสิบถูกพิทักษ์ทรัพย์
เด็ดขาดเสียก่อนเช่นนี้ ทำให้ลูกหนี้ทั้งสิบอันรวมถึงผู้ร้องทั้งสองไม่อาจดำรงชีวิตเช่นเดียวกับบุคคล
ทั่วไปเพราะผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดมีผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ของผู้ร้อง
ทำให้ตกอยู่ในฐานะเป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้น การที่บทบัญญัติในพระราชกำหนดดังกล่าวให้อำนาจ
พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน รวมถึงการฟ้องล้มละลายและการให้อำนาจศาลมีคำสั่ง
พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด รวมทั้งอำนาจจัดการทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จึงเป็นบทบัญญัติ
ที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓
และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และขอให้ศาลอุทธรณ์ส่งความเห็นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดการ
กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗) ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่า ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้ส่งคำร้องของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖๔ ประกอบกับมาตรา ๖ โดยให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และให้จำหน่ายคดี
ออกจากสารบบความของศาลอุทธรณ์

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องแล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖๔

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐****มาตรา ๔** “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”**มาตรา ๒๖** “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”**มาตรา ๒๕** “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”**มาตรา ๓๓** “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”**มาตรา ๔๘** วรรคหนึ่ง “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรา ๔ “ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมาย

ว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน โดย

(๑) ชื่อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ

(๒) เก็งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย”

มาตรา ๕ “ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ในการกู้ยืมเงินหรือจะกู้ยืมเงิน

(ก) มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป หรือโดยการแพร่ข่าวด้วยวิธีอื่นใด หรือ

(ข) ดำเนินกิจการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระ หรือ

(ค) จัดให้มีผู้รับเงินในการกู้ยืมเงินในแหล่งต่าง ๆ หรือ

(ง) จัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ไปชักชวนบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการกู้ยืมเงิน หรือ

(จ) ได้กู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินเกินสิบคนซึ่งมีจำนวนเงินกู้ยืมรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป อันมิใช่การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และ

(๒) ผู้นั้น

(ก) จ่าย หรือโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน จะพึงจ่ายได้ หรือ

(จ) ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือกิจการของผู้นั้นตามที่ผู้นั้นได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗ ไม่ปรากฏหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่า เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งหลาย

ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา ๔ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้นจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า กิจการของตนหรือของบุคคลที่ตนอ้างถึงนั้น เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าว ไม่อาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียง ก็จะต้องพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวได้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น”

มาตรา ๘ “ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้กู้ยืมเงินผู้ใดที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สิน และเห็นสมควรให้มีการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ก่อนเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ก่อนได้ แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินกว่าเก้าสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีมีการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๐ ให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

เมื่อได้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ใดไว้ตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สิน แต่ยังไม่สมควรสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินคดีล้มละลายต่อไปตามมาตรา ๑๐

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๙ “เมื่อพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีอาญาแก่ผู้ใดในความผิดตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ ถ้าผู้ให้กู้ยืมเงินร้องขอ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกคืนเงินคืนให้แก่ผู้นั้นได้ และจะเรียกผลประโยชน์

ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้นั้นด้วยก็ได้ ในการนี้ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐ “เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องผู้กู้ยืมเงินที่ เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ เป็นบุคคลล้มละลายได้ เมื่อ

(๑) เป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สินได้

(๒) เป็นหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินรายหนึ่งหรือหลายรายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาท

และ

(๓) หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าหนี้้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

การฟ้องคดีล้มละลายตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย โดยให้ถือว่าพนักงานอัยการมีฐานะและสิทธิหน้าที่เสมือนเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์และให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าฤชาธรรมเนียม หรือการต้องวางเงินประกันต่าง ๆ ตามกฎหมายดังกล่าว

ในการพิจารณาคดีล้มละลาย ถ้าศาลพิจารณาได้ความจริงตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด

ในการพิพากษาคดีล้มละลายตามมาตรา นี้ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับส่วนแบ่งทรัพย์สินของเจ้าหนี้ในลำดับ (๘) ของมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย โดยให้คำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทนที่เจ้าหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินแต่ละรายได้รับมาแล้วก่อนมีการดำเนินคดีล้มละลายประกอบด้วย”

การพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว สรุปคำโต้แย้งของจำเลยในคดีของศาลอุทธรณ์ได้ว่า พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ คือ

๑. **มาตรา ๘** เกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้ไม่เกินเก้าสิบวัน เว้นแต่จะมีการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ ให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

๒. มาตรา ๑๐ เกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในอันที่จะฟ้องผู้กู้ยืมเงินที่ เป็นผู้ต้องหา ว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ เป็นบุคคลล้มละลายโดยดำเนินกระบวนการพิจารณา ตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลายและศาลมีอำนาจพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลายและมี อำนาจพิจารณาคำตั้งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

ในเบื้องต้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง” เป็นบทบัญญัติหลักการของรัฐธรรมนูญในเรื่อง ดังกล่าวเท่านั้น การที่จะพิจารณาว่าบทบัญญัติของกฎหมายใดละเมิดต่อหลักการดังกล่าวจะต้องพิจารณา จากรายละเอียดเฉพาะเรื่องในมาตราอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือ สิทธิเสรีภาพเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น จึงไม่สามารถพิจารณาบทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการรื้อไถ่ประชาชน ฯ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ว่าเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ได้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรว่า ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ นั้นเอง เมื่อบทบัญญัติพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการรื้อไถ่ประชาชน ฯ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มิได้ยกเลิก เปลี่ยนแปลง หรือกระทบต่อหลักการรับรองคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงไม่มีข้อที่จะพิจารณาว่า มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖

ในการพิจารณามาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการรื้อไถ่ ประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ ปรากฏเหตุผลของการตราพระราชกำหนดดังกล่าวตอนหนึ่งว่า “... ซึ่งการกระทำ ดังกล่าวเป็นการรื้อไถ่ประชาชน เพราะเป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่า ในที่สุดจะต้องมีประชาชนจำนวนมาก ไม่สามารถรับคืนเงินกลับคืนได้ และผู้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากเงินกับผู้ร่วมกระทำดังกล่าวจะได้รับ ประโยชน์จากเงินที่ได้รับมา เพราะผู้ให้กู้ยืมเงินหรือผู้ฝากเงินไม่สามารถบังคับหรือติดตามให้มีการ ชำระหนี้ได้ อนึ่ง กิจการดังกล่าวนี้มีแนวโน้มจะขยายตัวแพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว หากปล่อยให้มีการ ดำเนินต่อไปย่อมจะเกิดผลร้ายแก่ประชาชนทั่วไป และจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ ของประเทศ สมควรที่จะมีกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำดังกล่าว กับสมควรวางมาตรการเพื่อคุ้มครอง ประโยชน์ของประชาชนที่อาจได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวงและโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มี

ความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้”

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ฯ แม้จะเป็นระยะเวลาชั่วคราว ย่อมกระทบกระเทือนสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ให้ความคุ้มครองไว้ แต่ในกรณีที่บุคคลเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้ต้องหาในความผิดที่ละเมิดต่อผู้อื่น และอยู่ระหว่างกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ผู้ต้องหารับผิดชอบใช้ความเสียหายที่ผู้ต้องหากระทำละเมิดต่อผู้อื่น นับได้ว่าเป็นมาตรการจำเป็นก่อนคดีไปถึงศาลและก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง มาตรการเช่นนี้ไม่แตกต่างไปจากอำนาจการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามกฎหมายอาญาในกรณีที่เป็นสิ่งอันพึงต้องริบเพราะเป็นทรัพย์สินที่ได้มาในการกระทำความผิด ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อกระทำความผิด หรือเป็นสิ่งที่สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมจำเป็นต้องยึดหรืออายัดไว้ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการยุติธรรม คือตั้งแต่เมื่อมีการตั้งข้อหา หรือเมื่อเริ่มกระบวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงเข้าลักษณะยกเว้นความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ เพราะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่าที่จำเป็น ไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินและมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง เมื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ฯ มาตรา ๘ มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว ย่อมถือได้ว่าบุคคลผู้จำต้องรับผลกระทบเสมอกันเมื่ออยู่ในสถานะเดียวกันจึงเป็นบทบัญญัติที่ให้ความเสมอกันในกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ส่วนที่มาตรา ๓๓ แห่งรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ นั้นพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ฯ มาตรา ๘ เป็นมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ถูกฉ้อโกงให้มิทางได้รับค่าชดเชยความเสียหายซึ่งผู้ต้องหาก่อไว้ โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินโดยมีระยะเวลาจำกัด และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลก่อนพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ มาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเช่นนี้เป็นมาตรการธรรมดาตามกฎหมายล้มละลาย

และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ ด้วยเหตุผลดังที่วินิจฉัยไว้ข้างต้น และมีใช้การลงโทษริบทรัพย์สิ้นตามกฎหมายอาญา ดังนั้น ถึงแม้ว่าการยึดหรืออายัดทรัพย์สิ้นตามมาตรา ๘ จะเป็นมาตรการสืบเนื่องจากการดำเนินคดีอาญาก็ไม่เป็นการกระทำต่อผู้ต้องหาเสมือนว่าผู้ต้องหาต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิด อันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓

สำหรับมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ นั้น บัญญัติในวรรคหนึ่งว่า เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ เป็นบุคคลล้มละลายได้ เมื่อผู้ต้องหาเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้และหนี้มีลักษณะตามเงื่อนไขที่มาตราดังกล่าวกำหนดไว้ พิจารณาแล้วเห็นว่า ส่วนที่จำเลยโต้แย้งมาตรานี้ว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ คือการให้อำนาจพนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นบุคคลล้มละลายและให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดถ้าศาลพิจารณาได้ความจริงตามเงื่อนไขในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และให้ศาลมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับส่วนแบ่งทรัพย์สิ้นของเจ้าหนี้ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในวรรคสี่ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการที่ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลายต่อผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดเป็นมาตรการจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ถูกฉ้อโกงตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนฯ เนื่องจากรูปแบบของกลอุบายในการฉ้อโกงนั้น โดยมากมิได้กระทำในลักษณะของการกู้ยืมเงินตรงๆ แต่กระทำอุบายเป็นการลงทุน หรือการหาสมาชิกเพื่อกระทำการกิจกรรมที่มีผลประโยชน์ตอบแทนผิดปกติ การดำเนินคดีอาญาอย่างเดียวอาจมีผลให้มีโทษริบทรัพย์สิ้นซึ่งจำเลยได้มาโดยการกระทำความผิด ทำให้ทรัพย์สิ้นที่ต้องริบตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งไม่อาจนำมาชดเชยความเสียหายแก่ผู้ให้กู้ยืมเงินซึ่งถูกฉ้อโกงได้ และการฉ้อโกงประชาชนจำนวนมาก ผู้ถูกฉ้อโกงแต่ละรายเป็นเจ้าหนี้จำนวนเงินไม่มากนัก จึงเป็นการยากที่ผู้เสียหายจะต่างคนต่างฟ้องผู้กระทำความผิดให้เป็นบุคคลล้มละลาย นอกจากนี้ลักษณะความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้นมีองค์ประกอบคือ มีบุคคลผู้ถูกกระทำเป็นกลุ่มก้อนรวมกัน จึงจำเป็นที่รัฐจะเข้าคุ้มครองผู้เสียหายโดยให้พนักงานอัยการดำเนินการแทนผู้ให้กู้ยืมเงินซึ่งถูกฉ้อโกง ส่วนคำสั่งศาลให้พิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด มีความหมายและผลอย่างไรย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญโดยคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๔ ได้วินิจฉัยว่า “พระราชบัญญัติล้มละลายฯ ตราบขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดการทรัพย์สิ้นของบุคคลผู้หนี้สินล้นพ้นตัว เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย

รวมทั้งประชาชนทั่วไปซึ่งอาจได้รับความเสียหายจากการกระทำของลูกหนี้ โดยให้อำนาจศาลในการสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด หรือสั่งยกฟ้องได้ตามมาตรา ๑๔ และให้อำนาจเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการต่าง ๆ ได้ตามมาตรา ๒๒ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว แต่โดยที่รัฐธรรมนูญบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ในหมวด ๑ บททั่วไป ตามมาตรา ๔ และหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตั้งแต่มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๖๕ โดยเฉพาะมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งห้ามจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ส่วนมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง เป็นการบัญญัติคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน โดยขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๒๒ บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น และประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ จึงถือเป็นการจำกัดสิทธิของลูกหนี้ และเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง เพราะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน และต้องด้วยมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เพราะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะที่จำกัดสิทธิของบุคคลตามหลักการทั่วไปที่รัฐธรรมนูญรับรอง แต่ก็เป็นไปตามข้อยกเว้นของมาตราดังกล่าว เพราะการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้ผู้มีหนี้สินล้มพันตัวเป็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้และประชาชนทั่วไป เป็นการป้องกันมิให้ผู้ที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ไปก่อหนี้ได้อีก ซึ่งก็ได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิดังกล่าวแต่อย่างใด..... พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง”

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ